

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felolvasó szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Apponyi a kiegyezésről.

Abba a sok zagyvaságba, amit az egyszakaszos törvényjavaslattal kapcsolatosan az országgyűlés képviselőházában a horvátok és a szintén obstruáló kilépettek eddig összehordtak, legutóbb jólesőleg vegyült bele egy erőteljes hang, a meggyőző, igaz érvelés hangja, amely néhány perc alatt tönkresilányította azokat a téves, sőt mondhatjuk egyenesen, hogy hamis bizonyítékokat, amelyek már-már a közvéleményt is megtévesztették. Ez a bátor és férfias, határozott hang az Apponyi Albert grófé volt, aki nagy figyelem közt mutatta ki tegnap a képviselőházban azokat a főbb szempontokat, amelyeket az obstruálók kifogásolóinak találtak. A logika kéréseivel len fegyverével célozta meg ezeket a kifogásokat, sőt itt-ott egyenesen nevéssé és lehetetlenné tette őket.

Mindenekelőtt kimutatta, hogy a különböző javaslatoknak egy javaslatba való foglalása sem közjogilag, sem a házszabályok alapján nem kifogásolható. A házszabályoknak ehhez a javaslatához ilyen formában semmi köze, hiszen ezt az egy szakaszt is házszabályszerűen fogják letárgyalni. Üres beszéd csupán tehát, hogy az egyszakaszos törvényalkotás törvénybe ütköző, valamint hogy távolról sem sérti a parlamentárizmust sem. A kiegyezés támadói annyi sok csodabogarat hordtak össze a mostani kiegyezés ellen, hogy csak természetes, hogy Apponyi gróf részletes polémiába nem bocsátkozhatott. De amire kitért, a földolgokban ott nagy hatással, teljes eredménnyel cáfolt és bizonyította a kormány álláspontjának helyes voltát és azt, hogy a mai viszonyok között a kérdést az ország javára jobban megoldani teljes lehetlenség.

A legtöbb támadás a kormányt a kvóta kérdése miatt érte. Gyönyörűen bizonyította ennél a kérdésnél, hogy Bánffy és Széll-féle kiegyezéseknek a jelenlegivel való összehasonlítása nem jogosult, mert az eddigi kormányok nem voltak olyan helyzetben, mint a mostani. Sándor Pál és Polónyi érveit cáfolva, kimutatja, hogy a kormány teljes szabadkezet biztosított számunkra épen állami függetlenségünk fenntartása érdekében arra az esetre, ha

Ausztria a reciprocitást nem tartaná fenn. Bebizonyította ezután, hogy a hadügyi kiadások emelkedésére vonatkozó érvelések sem állják meg a kritikát, mert habár ez bizonyos kvótaemelést okoz is, a vámbevételek is emelkednek, tehát nem lesz olyan nagy a különbözet. A kvóta-emelés nem teszi tönkre az országot — ugymond — de az a bizonytalanság, amely az Ausztriával való gazdasági harc következtében beállott volna, olyan sötét jövőt mutatnak, amelyet még konturokban sem lehet megrajzolni. Végül bebizonyította, hogy a kiegyezésben a függetlenségi párt előrehaladásának az utja van megnyitva.

Nagyjában ezekről szólott Apponyi gróf az ő szép hatásos beszédében. Maga a képviselőház elnöke konstatacióval megjegyzésében, — hogy a beszéd élvezetét szerzett a képviselőháznak. Nem ez azonban a beszéd érdeme, hanem az, hogy felvilágosította az ország közvéleményét, hogy az obstruáló képviselő urak szajaskodása nem egyéb, mint üres szalmacséplés, aminek semmi egyéb célja nincs, mint az, hogy a parlament munkásságát hátráltassák és akadályozzák és bizonyosságot tett arról, hogy a kormány épen ezért nagyon helyesen és az ország érdekében cselekedett, amidőn ezt a káros machinációt az egyszakaszos törvény által lehetetlenné tette.

Az egyszakaszos törvényjavaslat.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 5.

Justh Gyula elnököl az ülésen.

A jegyzőkönyv hitelesítése után azonnal áttérték az egyszakaszos törvény tárgyalására.

Pinterovics Antal horvátul beszél hozsadalmasan a javaslat ellen.

A Házban közben élénken társalognak a képviselők. Dél tájban kissé megújnak a horvát beszédet és hangosan, haragosan zagnak közbe:

— Elég volt, elég volt!

Wekerle miniszterelnök lecsendesíti a zajongókat, Pinterovics pedig kéréseivel nem beszél tovább.

Végre tízenként órákor véget ér a horvát beszéd.

Lengyel Zoltán beszél ezután a javaslat ellen. Foglalkozik első sorban gróf Apponyi Albert beszédével. Nem lehet azt mondani, hogy ez a javaslat megfelel a házszabályoknak, mert a házszabály fel sem tette

lezte az egyszakaszos formát, tehát a törvény beleütközik a házszabályokba. Az alapelv, hogy a törvényre igennel, vagy nemmel lehessen szavazni. — De hogy lehessen szavazni az olyan törvényre, amely öt törvényt foglal össze, amelyek közül az egyiket megszavazná a képviselő, a másikat nem. (Zaj.) Beleütközik ez a törvény a házszabályokba azért is, mert precedenst alkot, mely esetleg a nemzeti ellentétet teszi lehetetlenné. Emlékeztet ez a lex Dánielre. Ez ellen is az volt november 18-án a kifogásunk, hogy egy szakaszba volt összefoglalva.

Okolicsányi László: A tartalma! (Nagy zaj.) Egy hang: A tartalma ellen nem volt kifogásod?

Hódy Gyula: Itt a koronatanu, Sándor Pál.

Lengyel Zoltán: Igy lehetséges a vita végén módosítást ajánlani, amelyhez már senki sem szólhat és ezzel esetleg az egész alkotmányt meg lehet dönteni.

Thaly Kálmán: A linci béke is egyszakaszos volt.

Lengyel Zoltán: Akkor nem a mai házszabályok szerint csinálták a törvényt (nagy zaj). Veszedelemes kísérletezés, veszedelemes precedens ez, amelyet minden módon ki lehet használni ellenünk. Valótlán az a védekezés, hogy a kiegyezés nemzetközi szerződés. Ez az egy uralkodó alatt működő magyar és osztrák kormányok szerződése. Nem kell szépitni az egészet. Önök nem akarják megbuktatni a kormányt, (nagy zaj!) ezért teszik az egyszakaszos nemzetközi ügyé.

Kifogásolja a javaslatot az alkotmányosság szempontjából is. Két egyforma törvény nincsen. Azt hiszem, a Rákóczi difamáló törvényt mégsem fogadná el a Ház, hiába ajánlaná szolidárisan a kormány!

Hédervári Lehel: No, nem lehetetlen.

Lengyel Zoltán: Ha elfogadjuk is ezt a javaslatot, a kiegyezést nem törvény, hanem rendelet fogja szabályozni.

Wekerle tagadóan int.

Lengyel Zoltán: Vagy törvény valami, vagy nem törvény. Közép út nincs. Ez pedig nem is törvény, hanem jóváhagyás, amit a mi közjogunk nem ismer. A vasuti pragmatika életbeléptetésére is felhatalmazta a Ház a kormányt. De nincs az a bíróság, amely e rendeleti uton életbe léptetett pragmatika büntető határozmányait akceptálná. Jóváhagyás után már törvényt nem lehet alkotni.

Debrecen közigazgatási viszonyai.

Jelentések a múlt hónapról.

A közigazgatási bizottság ülése.

december 6.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen a város múlt havi közigazgatási állapotairól számoltak be. A szokásos havi jelentéseken kívül érdekesebb tárgya volt az ülésnek a reáliskola-utcai izraelita imaház bezárásának a kérdése. A több ízben megfellebbezett ügyben a közigazgatási bizottság úgy határozott, hogy a magánimaraház bezáratja.

Másik érdekes tárgya az ülésnek a bádgos utcai postabivatal felállítása volt, amiről lapunk más helyén számolunk be.

Az ülésről alábbi tudósításunk számol be:

Jelen voltak Weszprémy Zoltán főispán elnöksége alatt Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, dr. Magoss György tiszti ügyész, dr. Tüdös Kálmán főorvos, Király Gyula, Szabó Kálmán, Bészler Károly tanácsnokok, Faust Elek pénzügyigazgató, Latinovics Mihály államépítészeti főmérnök, Csányi Viktor kir. tanfelügyelő, dr. Tüdös János Juhász Ignác, Somogyi Pál, dr. Kocsar Gábor, dr. Bakányi Miklós, dr. Fejér Ferenc, Varga Károly tb. tanácsnok, Aczél Géza főmérnök.

A polgármesteri jelentés.

Először a polgármesteri jelentést terjesztették elő, melynek fontosabb részletei a következők:

Letartóztatott a rendőrség a múlt hónapban 5, kihágásért 204 egyént, a városból eltoloncoltak 27, a városon keresztül toloncoltak 52, kényszerutlevéllel kiutasítottak 17 egyént. A rendőrfőkapitányság 28 iparendélyt adott ki, amelyekért 280 korona folyt be iparoktatási célokra, kiadtak még 113 munkakönyvet. A katonai létszám a következő volt: közhadseregbeli 1623 ember, 504 ló, honvédségi 1284 ember, 433 ló. Beszállítottak 2 tábornokot, 10 törzsisztet és 14 tisztet. A nyúli barakkokban november hó folyamán 300 honvéd póttartalékost szállítottak el.

Főorvosi jelentés.

Az egészségügyi viszonyok november hónapban rosszabbodtak. A tifusz esőkkent, ellenben a kanyaró és a vörheny szaporodott, a torokgyík és szamárhurut szórványosan fordult elő. Tifuszban 6, vörhenyben és torokgyíkban 2-2 haláleset fordult elő. A piac vizsgálatot és egyéb egészségügyi intézkedéseket pontosan eszközölték. A hasi betegség elkövetett 8 és fél kilo romlott borjúhúst, 1 kosár paradicsomot, két kosár tojást, egy egész dogdisznóhúst. Több fejlemény történt hamis merlegek és kávéházak tisztatlanságai miatt.

A múlt havi népesedés.

Született a múlt hónapban ev. ref. 86 fiú és 82 leány, róm. kath. 21 fiú, 17 leány, gör. kath. 3 fiú, 3 leány, gör. kel. 1 fiú, ág. ev. 2 fiú, izr. 7 fiú, 6 leány. Összesen 120 fiú, 108 leány.

Elhalt a múlt hónapban ev. ref. 61 férfi, 78 nő, róm. kath. 19 férfi, 14 nő, gör. kath. 4 férfi, 3 nő, ág. ev. 3 férfi, izr. 6 férfi, 3 nő.

A természetes szaporodás száma 67. — Fontosabb halálokok a következők: Tüdővész 17 esetben, hevenifertőző betegségek 10, rak 9, görcsök 7, balhurut 3 esetben. Vetülés 20 esetben történt.

Házasságba lépett 105 pár, ebből ref. 64, róm. kath. 7, izr. 4, vegyes vallású 30 pár.

Debrecen közkórházának betegforgalma a következő volt: Novemberre újott 288 beteg, felvették a hó folyamán 298, kibocsátottak 301 beteget. Meghalt 16, maradt decemberre 269 beteg.

A menőket 60 esetben vették igénybe, a hatóság 32, magánosok 18 alkalommal.

A kerületi orvosok 167 fekvő és 374 fenjáró szegény beteget gyógykezelték.

Tanügyi viszonyok.

Debrecen város múlt havi tanügyi viszonyairól Csányi Viktor kir. tanfelügyelő a következő jelentést terjesztette elő:

A közoktatásügyi miniszter a debreceni máv. munkástelepi állami népiskolának ingyen taneszközöket, a debreceni községi gazdasági iskolának pedig állattenyésztési szemléltető ábrákat és varrógép beszerzésére 160 koronát engedélyezett. A közoktatásügyi kormány a paci és a nagycesrei tanyai iskolai tanítói állásokra kihirdette a pályázatot.

A polgármester a csapó-utcai reform. iskola egy tantermét járvány miatt bezáratta. A tanyai iskolákba befejeződtek a beiratások, a belső obatiba 74 mindennapi, 21 ismétlő, az onódiba 92 mindennapi tanulólest írtak

be. Az országos tanítói árvaházban 89 fiú, 82 leányt nevelnek.

Adóprés működése.

Egyenes adóban 306,199 korona, hadmentességi díjban 559 korona, bélyegjövődékben 128,388 korona, fogilletékben 45,713 korona, díjjövődékben 1589 korona, dohányjövődékben a vármegye fogyasztásával együtt 177,060 korona, határvámjövődékben 24,538 korona, fogyasztási és italadóban 25,110 korona folyt be. A múlt év októberéhez képest 156,925 koronával fizetett Debrecen népe több adót. A pénzügyigazgató 15, a pénzügyminiszter 44 esetben adott fizetési halasztást.

Ezután felebbezési ügyek kerültek elődöntés alá.

Igy határozott a bizottság a re lískolautcai magánimához ügyében. Ezt a magánimához a tanács beárni rendelte, ami ellen az érdekeltek felebbeztek. A közigazgatási bizottság helybenhagyta a tanács intézkedését.

Apponyi, Andrássy üdvözlete.

A miniszterek táviratai a főispánhoz.

A képkiallítás sikalmából.

— december 6.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni műpártoló egyesületnek a Nemzeti Szalonon karöltve rendezett kiállítása megnyitása alkalmával — amint arról már megemlékezünk, — feliratban üdvözölte gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, valamint gróf Andrássy Gyulát, a Nemzeti Szalon elnökét. Ezekre a feliratokra Weszprémy Zoltán főispán mint a műpártoló Egyesület elnöke címére a következő válaszok érkeztek:

„Méltóságos elnök ur! A debreceni műpártoló egyesület nevében kifejezett megtisztelő meleg hangú üdvözlétért kerem fogadja és tolmácsolja méltóságod ő-zinte köszönetemet. Élnék érdeklődéssel kísértem az egyesület működését s kívánom, hogy buzgó munkálkodását nyomon kövesse a siker. — Hazafias üdvözléttel Apponyi.”

Gróf Andrássy Gyulától pedig a következő válasz érkezett:

„Fogadja méltóságod a vezetésem alatt álló Nemzeti Szalon kiállításának alkalmával a tiszteletre méltó érdekekben kifejezett támogatásáért ő-zinte köszönetem nyilvánítását. Andrássy Gyula.”

Itt említjük meg, hogy a kiállítást a közönség meglepően szorgosan látogatja s hogy eddig már mintegy 25 műtárgy kelt el s hogy a napokban lesz a legsikeresebb a művásár, mert Debrecen város a költségvetésbe felvett és képvisárlásra szánt 1000 koronáért még e hét folyamán fog képeket vásárolni és mert a debreceni Kaszinó is 1000 koronát szavazott meg képvisárlásra s a kaszinó választmánya is még e hét folyamán ki fogja választani a megvásárlandó képeket.

A műpártoló egyesület választmánya ez uton is felhívja az egyesület azon tagjait, kik a sorsoláson képet nyertek, hogy azok kiválasztása végett a kiállításon még e hét folyamán okvetlenül jelentkezni sziveskedjenek.

A kiállításon ma este 5-7-ig ismét séta hangverseny lesz s a

Nemzeti Szalon ez alkalommal is több képet fog kisorsolni az elárusított 20 filléres sorsjegyekre.

Ipariskolánk a londoni kiállításon.

A város segítje.

— december 6.

(Saját tudósítónktól.) A jövő esztendőben Londonban rendezendő nagyszabású ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági kiállításon Magyarország is részt fog venni s a magyar kormány erősen buzgólkodik a kiállítás magyar osztályának minél értékesebb tételével iránt.

A kiállítás magyar osztályának jelentős része lesz az ipari kiállítás. Mint már jeleztük, az iparos tanonciskolák országos főfelügyelősége felszólította a debreceni iparos tanonciskolát is a részvételre, mint az ország legelső ilyen mű intézetét.

Az iparos tanonciskola igazgatójához Mártonffy Márton udvari tanácsos, oktatásügyi felügyelő újra intézett ez iránt felhívást s az iparos tanonciskola nagy örömmel kész a kiállításon részt venni, de a költségek fedezéséről anyagi helyzeténél fogva nem képes maga gondoskodni, ezért kérvényt intézett a városi tanácshoz, hogy a város fedezze az iparos tanonciskola felmerülő költségeit.

A tanács egyik múlt ülésén 300 koronát szavazott meg a tanonciskola részére s felhívta az igazgatóságot, hogy terjessze be a költségvetését, ami tegnap meg is történt. Ezen költségvetés költségei azonban 850 koronát tesznek ki, amelynek a város részéről segélyképpen való megadásáért folyamodott újra az igazgatóság.

A tanács azonban eredeti álláspontjához híven úgy határozott, hogy 300 koronát meg szavaz, de többet nem, annál inkább, mivel előreláthatólag a városnak segélyben kell majd részesíteni a mezőgazdasági kiállítást is, ha debreceniek részt fognak venni azon, ami bizonyos, mert már meg is érkezett a városból a földmivélsügyi miniszter ilyen irányú felhívása.

**VILÁGHIRŰ
BORSALINO
KALAPOK
FEKETEENEL.**

Hírek a muzeumból.

Ujabb ásatások.

A muzeum gyarapodása.

— december 6.

(Saját tudósítónktól.) Debrecen város muzeuma igen érdekes s archaeologiai szempontból becses bronzkori tárgyakkal gyarapodott vétel útján; a föld tulajdonosa pedig a leletből öt ille ő részről muzeumunk javára önként lemondott. A kincset Debrecen szomszédságában találták földforgatáskor.

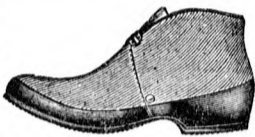
Al pedig a depot-lelet egy bronz kardból, amely pengéjének szokatlanul gazdag díszítése és markolatának rombold idomu zárólása által általános feltűnést fog kelteni az archaeologusok között; továbbá egy hasonló módon és izléssel díszített korongos harszeletről, amely a híres gaurai fejszékkel rokon; egy másik ugyanilyen, de díszítetlen harszeletről; egy szintén ritka alakú, szépen cifrázott fjszeletről és még nyolc darab különféle nagyságu egyszerűbb harszeletről. Mind a 12 darab teljesen ép.

Tegnap kedves látogatói voltak a muzeumnak. A ref. felsőbb leányiskola II. osztályu növendékei Rác Erzsébet tanárnő vezetésével meglátogatták a muzeumot, ahol a muzeum-őr kalauzolta őket s magyarázta meg a legnevezetesebb muzeumi tárgyakat.

A városi muzeum elkészült a Méliusz Péter sirja keresését ismertető jelentéssel s azt tegnap megküldötte a város és egyház által alakított bizottság tagjainak.

A jelentés nem elégszik meg a felásott sírok és talált régiségek leírásával, hanem kimerítő történetet adja a Méliusz halála 300 ik évfordulójakor, 1873-ban idevonatkozólag megindult mozgalomnak s kritikailag foglalkozik mindama történelmi nehézségi kérdésekkel, amelyeket Révész Imre Méliusz és társai cikkelyeit illetőleg a Figyelmező 1875. évfolyamában felvetett, de amelyeknek megfejlesztése azóta mind máig senki sem gondolt. A muzeum jelentése, amelyhez több magyarító rajz térkép van mellékelve, még csak a magán levéltárból való legregibb térképek után is, — e kérdésekre is megfelel.

Valódi orosz sárceipők hölgyek és urak részére csakis **Békés Lajos**nál kaphatók.

A csarnok első estélye.

Fényes hangverseny.

dec. 6.

(Saját tudósítónktól.) Azok a hagyományos sikerű estélyek, melyeket a Debreceni Kereskedelmi Csarnok évről-évre rendez s melyeken a fővárosi művész-világ egy-egy kitünősége mellett a legkedvesebb helyi szereplők töltik be tréfákkal és előadásokkal a házas est műsorát, ez évben is kezdeteket vesznek. Az idei farsang első estélyét most szombaton, dec. 7-én rendezi a Csarnok s a műsor élén nem kisebb művészi név csillog, mint Szamosy Elzsa, a m. kir. Opera ezidőszerűleg legfényesebb csillagáé. Mióta Szamosy Elzsa utoljára ballottuk, egy tengerentúli világot töltött be az ő tüneményes hangjának csodálata s felléptei ma is a főváros elsőrangú érdekességei és eseményei. Mellette a műsorban régi, kedves művészismerősünket, Kondor Ernőt, a tréfás trükkök hegedü-zengető jelesét látjuk vizont. A helyi kedvességek sorából a színház ezidei stárja, a bájos kis Báthory Mária kötelezte le a Csarnokot szíves részvételével a műsor előtt Szávay Gyula mond egy kis előjáró beszédet.

Az est iránt érthető nagy érdeklődés nyilvánul meg a legszélesebb uri körökben. Minthogy a Csarnok ez estélyei beléptidij nélküli házi estélyek, első sorban a tagok és hölgyei részére rendezve s minthogy maga a terem is csak kockátolt mérvben képes elegend tenni az igényeknek, az estélyre első sorban a tagok hölgy-hozzá tartozói igényelhetnek ülőhelyjegyet s résztvenni általában csak meghívó és jegy alapján lehet.

Részvételi előjegyzések a Csarnok titkárával, dr. Weinberger Sándornál eszközölhetők s a jegyeket ma, pénteken d. u. 2-3 óra közt lehet átvenni a titkári hivatal helyiségben a felügyelőnél. Az estély pont fél 9-kor kezdődik, műsor után tea, buffet és tánc.

Debreceni presbyterium sajtópöre.

Székely Imre a vádlottak padján.

A királyi ügyész beszéde.

— december 6.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap folytatják a debreceni ev. ref. presbyterium sajtópörét. Az egész dél-eltől a kérdésekre vonatkozó indítványokkal telt el.

Délután Gáthy Bálint királyi ügyész tartotta meg vádbeszédét. Hatalmasan megkonstruált, gyönyörű

beszédet mondott. Minket különösen érdekelt beszédének az a része, melyben a tisztességes magyar újságírás hivatását aposztrofálta. Ezt minden tekintetben alá írjuk. Beszél a revolver zsurnalizmusról is, mint a zsurnaliztika mételeyéről is. Tudósításunk a következő:

Dél-eltől tárgyalás.

Fél tizenegy órakor nyitotta meg Szűcs dr. elnök a tárgyalást. Legelőbb is bejelenti az elnök, hogy a főmagánvádló azon előterjesztést tette, hogy a vizsgálati jegyzőkönyv felolvastassék — a törvényezők szükségesnek és megengedhetőnek nem tartja. A főmagánvádló ez ellen perorvoslattal él.

Ezután ismételt bejelenti az elnök, hogy a bizonyítási eljárás befejezést nyert, felkéri a közzéadót előterjesztésének megtételére.

Gáthy Bálint kir. ügyész rövid szavak kíséretében benyújtja az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét.

Az első kérdés az inkriminált cikkeken foglalt azon állításra vonatkozik, mintha a függetlenségi párt befolyást gyakorolna a presbyteriumra, amit az „Izgatás” című cikk tartalmazott.

A másik kérdés a „Szabad a vásár” című cikkekre vonatkozik, amelyekben foglalt állítások a Mede Gyuláné féle hagyatéki ügygel van kapcsolatos.

Aztán dr. Kőrösi Kálmán terjesztette elő az öt főmagánvádló nevében az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét. Öt kérdést terjesztett elő, melyek mindegyike egy egy magánvádlóval kapcsolatban a „Szabad a vásár” című inkriminált cikkekre vonatkozik.

Ugy az ügyész, mint a főmagánvádlók védője által előterjesztett kérdéseket illetőleg Révi Nándor dr. megtette észrevételeit, illetve kifogásait, mely után a bíróság az esküdtekhez intézendő kérdéseket illetőleg, határozathozatal végett visszavonult és miután a vegleges szövegezés nagyobb időt igényel, az elnök a tárgyalást be is rekesztette és folytatását délutánra tűzte ki.

Délután tárgyalás.

Elnök délután 4 óra után az ülést megnyitván, előterjeszti az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét.

Először tesz fel a bíróság az esküdtszék elé, melyekben felteszi a kérdést a bűnösségre vonatkozólag a presbyteriumra nézve általában, azután az öt főmagánvádlóra nézve külön-külön is.

Az ügyész beszéde.

Öt órakor kezdte meg vádbeszédét Gáthy Bálint királyi ügyész. Szerinte a 7 napig tartott főtárgyalást 2 kijelentés jellemzi. Az egyik kijelentést Ilyes János párteljáró tette, aki azt mondta: *Nem tudom, ki akar az én becsületem árán megélni, kenyerhez jutni. Az Ilyes János idealizmusát nem támogatja az élel, mert hiszen manapság igenis vannak emberek, akik a más kenyeréből akarnak megélni.* A másik kijelentést Ferenczy Gyula tette, aki azt mondta, hogy a királyi ügyész elfogult. Igen, de Ferenczy Gyula voltaképpen maga volt, mint ez ügyben nagyon is érdekelt fél — elfogult.

Ügyész a revolver-zsurnaliztikáról.

Beszél ezután a becsületes magyar sajtó hivatásáról. Az újságírás első feladata a tárgyilagosság. A tárgyilagosság első feltétele pedig a lelkiismeretesség, jólétesültség. Az újságírás nagy előkészület, műveltség kell. Ma napság pedig mit láunk. Azt, hogy sok az újság, mert a közönség egyre jobban kap a szenzációk után. Természetesen ez az állapot aztán arra indít egyeseket, hogy ott hagyják a maguk becsületes mesterességét s beállanak újságíróknak, akiket azonban egyes hátmögültamadók kihasználhatnak. Ezeket a felhasználókat, kitartott egyéneket hívják azután Stromanoknak, vagy pedig revolver-zsurnaliztának. — Ezek azok, akik pénzért bánatnak valakit

és hogy leszereljének, azért ismét pénzt kapjanak?!

Mindezeket csak általánosságban mondja s nem személyekre vonatkoztatva.

Nincs bizonyíték.

Rátér ezután az 1903. évi egyházi választásokra, amelyeknek előkészítése az egyházi törvények értelmében nagyon helyes, kifogástalanul szabályszerű volt. Jánosi Zoltán és dr. Ferenczy Gyula megfelelőbbézték a választást. Széles mederben tartottak a felsőbb egyházi bíróságok vizsgálatokat, amelyek megállapították, hogy a választások rendben folytak le. Most az esküdtekre van bízva, hogy eldöntsék vajjon az egyházmegyei és kerületi bíróságok hazudtak-e, vagy a vádlott. Azt állította a vádlott, hogy a függetlenségi párt befolyást a választásokba. Hát vajjon ilyen gyáva tehetetlen testületnek tekintik a presbyteriumot, amelynek tagjaira eljárókkal lehetne hatni. Egyszer megtörtént, hogy a függetlenségi párt intéző bizottságában valaki azt indítványozta, hogy egyházi ügyet tárgyaljanak s ezt az indítványt felháborodással utasítottak vissza. Az intéző bizottság soha egyházi ügyeket nem tárgyal, ezt jegyzőkönyvek bizonyítják.

A függetlenségi körben ha egyházi ügyeket tárgyalnak, jól tették, hiszen ott tárgyalhatnak mindenféle ügyeket városiakat, színházakat, kereskedelmieket.

A Kálvinizmusról.

A kör tagjai 99 százalékban reformátusok, hát persze, hogy egyházi ügyekről beszélgettek. Egyébként a politikai és egyházi mozgalmak a Kálvinizmussal összefüggének. A kálvinista ember voltaképpen született 48-as ember. Ott volt a Boockay, Bethlen-küzdő, azok nem csak egyháziak, hanem politikusok is voltak. Márton Imre a tisztét többféle irányban kötelességtudóan betöltötte. Akkor Székely Imre azzal vádolta Márton Imrét, hogy tömte a zsebeit, akkor vádolta a presbyteriumot is azzal, hogy ebben a törvénytelen cselekedetében segítette. A cikkben concokat emlit, amelyekre nézve semmit nem bizonyított. Az egyháznál mindent elszámoltak.

Hol van tehát az a szabad vásár, amely alatt az egyház vagyonát elharácsolták. Hol van a dupla kréta, amely kétszeresen számított s hol vannak azok a tények, melyek igazolják, hogy ezek a kétszeres összegek a presbyterium által kiutaltattak, kifizettetek? Hol van hát az egyházban a korrupció? Nevezze meg hát vádlott azt a vagyont, amit ott elharácsolnak?! Itt az bizonyított, hogy igenis a megtámadott vezetőség kormányzása alatt az egyház vagyona szaporodott, gazdaságosan használtatott ki. Beszél ezután a Mede-féle hagyatékról, mely ügyben Márton Imre nagy és fáradságos munkát végzett. Nezzék meg az iratokat az esküdtek, joguk van hozzá. Meglátszik abból, hogy Márton Imre milyen oriaszi munkát végzett. Dicsőfi József végrendeleti végrehajtó akarmelyik ügyvédet bizza meg, annak fizetni kellett volna. Márton Imrét bízta meg — ehez joga volt — s munkájáért 1000 korona tiszteletdíjat javasolt neki megszavaztatni, de megérdemelt volna tiszteletdíjat is. Márton Imre a tiszteletdíjat nem fogadta el.

Ez a dolog itt széles irányban boncolgattatott.

Beszél ezután a bírósági pörökről, beszél arról, hogy milyen szomorú helyzetük van a főmagánvádlóknak a sajtópöröknel, ahol mindig azt akarják bizonyítani a hosszú tárgyalásokkal, hogy a főmagánvádlók nem becsületesen jártak el. Itt a vádlott semmit sem bizonyított. Hol van hát az a közérdek, amely a vádlott tollát vezette. A közérdek fellett kritikát gyakorolni joga van a vádlottnak, de ő akkor állana elő a támadásokkal, ha a tényekről teljesen jól van értesülve, ha be tudná bizonyítani azt, amit állít. De itt semmit sem bizonyított. Folyton azt hajtogatja: nem ezt akartam, nem így értettem, ezt visszavonom... stb. A gyanu hiánya természettel bir. A presbyterium szervezete olyan kincs, amelynek erkölcsi vagyonát ok nélkül gyanuval érinteni nem szabad. De sérti a vádlott az egyházmegyei hatóságot is. Egyébként 1903-ban 8 függetlenségi és

14 szabadelvűpárti választatott meg. Hát miért fáj ez a vádoltoknak? Talán azt szeretne volna, hogy csupa szabadelvűeket választottak volna meg? És mit fáj a vádoltoknak az az 1000 korona? Talán azért, hogy a szegényeknek adja?

Ezután az esküdtekre bizza, hogy értékeljék mi az, ha egy százados, nagy bíró-testületet ilyen vádakkal illetnek, ha a magánbecsület ilyen nagy védelemre szorul a mai önző korban. Kéri, hogy ítéljenek az esküdtek lelkiismeretük szerint.

Ítélet ma lesz.

**LEGJOBB INGEREK
SZABÁSÚ INGEREK**

Uj konyhakertészeti telep Debrecenben.

A tanács a közönségért.

dec. 6.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni közönség csak a legutóbbi időkben kezdte megismereni a debreceni piacot, mert még 8-10 évvel ezelőtt hire-hamva sem volt Debrecenben azoknak a piaci trükköknek, amelyek útján megkötésereződik, sőt megháromszorozódik a fogyasztási cikkek ára, amíg a termelőtől a közönséghez jutnak. Csak az utóbbi években kapott lábra az a visszaélés, hogy a kofák és a piaci spekulánsok hozzáférhetővé teszik a közönségnek a vidéki termelőket, akiket idejekorán megvásárolják a fogyasztási cikkek, hogy aztán a vásárló közönséggel busásan megfizetessék azokat kartelljük segítségével.

Ezek oly visszaélések, amelyek ugyszólván a közönség szemeláttára folynak le, de a hatóságnak még sincs módjában ezeket valami rendszabályokkal megátolni.

Nem is rendszabályok, hanem valami más eszköz fogja ez egészségtelen állapotokat megszüntetni, nevezetesen konyhakertészeti telepeknek a létesítése a város határában. Erre az első lépést a város tanácsa már meg is tette, ha közvetve is.

A városnak ugyanis egy a Tóócskertben levő negyven holdnyi terjedelmű földjére a jövő esztendőben lejár az eddigi bérlő bérléte és a tanács a bérlőre árverést hirdetett, amelyre a régi bérlő ajánlatán kívül új ajánlat is érkezett. Ezt az új ajánlatot, mely tíz koronával kedvezőbb a másiknál, Simon György kertész tette, aki ajánlatában kifejtette, hogy a bérlőveendő földön konyhakertészeti telepet létesít, ahonnan a debreceni piacra fogja szállítani a termelt konyhakertészeti cikkek.

A tanács, a magasabb bérösszegetől is eltekintve, főleg és inkább a közönség érdekét szem előtt tartva úgy határozott, hogy Simon György kertésznek adja bérlőbe a földet.

A tanácsnak ezen határozatát nem inspirálta kizárólag azon céltudatos törekvés, hogy elősegítse a konyhakertészeti telepek létesítését a város határában, de mi szeretnők, ha Debrecen városa tőle telhetőleg, akár kisebb kedvezmények megadásával is igyekeznék a város határában minél nagyobb mértékben meghonosítani, mert egyedül csak ezen az úton lehet a debreceni piac visszaéléseit megszüntetni.

Valódi ezüst dohány és
cigaretta tárcák.

a legjutányosabb árban
Halász Nándor

ékszerésznél

Debrecen, Piac-u. 24. sz.

Az iparosok ügyei.

A debreceni ipartestület előljáróságának közgyűlése.

— december 6.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni ipartestület előljárósága az ipartestület disztermében tegnap délután népes közgyűlést tartott. A gyűlésen az előljárók nagy számmal jelentek meg, ami annak tudható be, hogy az elnökválasztás kérdése is napirenden volt, de előlött csak bizalmas tanácskozásokat folytattak. A nagy többség véleményét is nyilvánított és az elnöki székre Tóth Kálmánt óhatják megnyerni, azonban természetesen ez irányban határozathozatal nem történt. Azon kívül több fontosabb tárgy került még napirendre.

Részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Dávidházy Kálmán alelnök elnökölt, míg az előadó tisztelet Scheibner Gyula jegyző töltötte be. Az iparhatóság részéről Vetéssy Béla rendőrfogalmazó töltötte be.

Az ülés legelején 29 tanoncot szabadítottak fel. Ezek közül Nagy Gyula felszabadult könyvkötő tanonc, ki Dávidházy Kálmán könyvkötő mesternél töltötte tanoncéveit, a mesterségében való előmenetelért aranyérmét kapott, diszoklevéllel tüntette ki ezenkívül az előljáróság Harsányi Kálmánt, Kiss Ferenc és Nagy János szintén felszabadult tanoncokat.

Ezután előterjesztette az előadó, hogy a nagyvárad ipartestület átiratát intézett az előljárósághoz. Az átiratban azt hozza tudomására a nagyvárad testület az előljáróságnak, hogy oitan a kőművesmesterek olyképpen kötnek szerződést a munkásokkal, hogy a szerződésben megtilják nekik a szocialista szakszervezetekben való részvételt. Felhívja a testületet, illetve a kőművesmunkaadókat, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. Az ügyet a szakosztályhoz átteszik.

A technológiai vándormuzeumba a miniszter felhívására két cipészegédet, Elek Ferencet és Rátkai Imrét, egy szabó szakembert, Antal Vincét küldte ki.

Majd Scheibner Gyula jegyző terjesztette elő, hogy az előljáróság átiratára a rendőrség feloszlatta a Hatvan-utca egyik koresmájában székelő asztaltársaságot, melynek tagjai kereskedő- és iparostanoncok voltak, kiket a szocialista agitátorok éjjelente oktatnak a szocializmus tanaira. Másnap aztán természetesen a tanoncok az éjszakázás után immel-ámmal végezték dolgukat, sőt mestereikkel szemben olyan viselkedést tanúsítottak, amely egyszerűen képtelenség. Ez a körülmény indította a testületet arra, hogy megtegye a megtorló lépéseket.

Aztán kisebb ügyeket tárgyaltak, amire a gyűlés véget ért.

Színház.

MŰSOR:

Pénteken: Csöppség vigjáték A bérlő.
Szombaton: Bőregér operette B bérlő.
Vasárnap délután: Csöppség vigjáték bérlőszünet.

Vasárnap este: Háromosőrű kacsza operette kis bérlő.

* **A remete osengettyűje.** Régi, szép, diadalmas színházi esték emlékének verőfényre vetődött vissza hozzánk abból az időkből, amikor még igazi, nemes művészetek szolgálatában állottak a zeneszerzők. Azaz hogy, de hogy is szolgálatban. Zenetermő lelkek őszinte megnyilatkozásai voltak azok a szubtilis, finom melódiák, amelyek a régi operetekben feleledülnek, nem magán színházak számára megrendelésből nagy hirtelen összerakolt zenei abszurdumok. A remete osengettyűje a maga hatalmas, operai hangszerelésével erre a régi szép időkre emlékeztetett tegnap este bennünket, mikor eme kiváló zenei alkotás igen sikerült reprizében

gyönyörködöttünk igen gondos, pompás előadásban. Az összes szereplők, feladatuk teljes tudatában, egyaránt hozzájárultak az ószintén nagy sikerhez. Régen hallottunk olyan tömött, viharos tapsokat, mint különösen Zilahyné S. Vilma és Horváth Kálmán énekszámai után. A Horváth Kálmán meleg, színes hangján művésziileg interpretált *Két gránátos* dalt meg is ismételtették. Csinosan érvényesült ez alkalommal *Boda Ferenc* hangja, izléses éneklődása is. *Zsigmondy Anna*, *Polgár Károly* s a kitünően fegyverezett karok is részlegáltak a nagy érdeklődésre, valamint *Mártonfalvy György*, aki a darab betanításával, a zenekar vezetésével művészi munkát végzett. A előadást telt ház nézte és hallgatta végig.

Sz. Z.

* **Csöppség.** Dr. Fényes Samu kedves naiv vigjátékát, a Csöppséget ma utoljára lesz módjában a színházlátogató közönségnek élvezni, mert annak előadási joga a mai nappal lejár. A darab részben új szereposztással kerül színre, ugyanis a címszerepethet Báthory Mária adja s a másik főszereplő Zilahy Gyula lesz. A többi szereplők ugyanazok mint előző évben voltak. Mindenesetre vonzerőt fog gyakorolni az előadásnál az is, hogy a darabban előforduló zenét Kiss Béla zenekarával együtt szolgáltatja a színpadon.

* **Szombaton újból a Bőregér** kerül szinte ugyanabban a szereposztásban, mint legutóbb. E szép fülbemászó operette zenéje mindenkor nagy közönséget vonz színházunkba. A főszerepeket Zilahyné és Horváth Kálmán adják.

* **Vasárnap két előadás lesz.** Délután színre kerül a szerdán oly nagy sikert elért *Nászinduló*, a főszerepekben Hahnel Arankával és Zilahyval. — Este érdekes reprizben lesz része közönségünknek, feleleveníti társulatunk a Háromosőrű kacsza operettét, melyben az összes énekes személyzet részt vesz.

* **A színházjavítás költségei.** A városi színházon végzett javítások költségei mintegy 11,500 koronát tesznek ki. A tanács tegnapi ülésén elhatározta, hogy kiutalja a renoválásokat végzett iparosoknak a munkálatok költségeit.

Uj postahivatal Debrecenben.

Bádogos-utcán, vagy Degenfeld-téren.

Egy városrész mozgalma.

— december 6.

Rég óta huzódó ügy dőlt el tegnap a közigazgatási bizottság ülésén. A Csapó és Kossuth-utcai városrészben, Debrecennek ezen legforgalmasabb pontján lakó nagyszámú kereskedők és pénzintézetek tudvalevőleg mozgalmat indítottak volt az iránt, a bádogos-utcai postai gyűjtőhely helyébe a Bádogos-utca, vagy a gróf Degenfeld-téren postahivatalt állítson fel a nagyvárad postai igazgatóság. A postai igazgatóság véleményét véget a közigazgatási bizottsághoz fordult, mely a tanácsot, illetőleg a rendőrfőkapitányt szólította fel a viszonyok áttanulmányozása alapján javaslatra. A főkapitány a postahivatal fellállítását pártoló javaslattal terjesztett be, mellyel szemben a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy elég a gyűjtőhely felesleges ezt postahivatallá átalakítani.

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén hosszasan foglalkozott az ügyel.

Fejér Ferenc dr. a főkapitány javaslatát pártfogolja. Előadja, hogy a postahivatal felállítását a városnak semmi anyagi áldozatába nem kerül s egy igen forgalmas városrész érdekeit elégíti ki. A város forgalmát emeli, anélkül, hogy valami hátránnyal járna Debrecen városára nézve.

Balkányi Miklós dr. azt mérlegeli, hogy

a felállítandó postahivatal a hozzá legközelebb eső postahivatalok, mint a Csapó-, Péterfia-, vagy Szent Anna-utcai postahivatalok érdekeit sérti-e annyira, hogy érdemes volna emiatt a felállításával az azon városrészben levő kereskedők számára előálló előnytől megfosztani e forgalmas városrész kereskedőit. Ő ezt nem találja, mert a fennálló postahivatalok nem elégit ki a kereskedők üzleti érdekeit. Debreczenben, más városokhoz viszonyítva, kevés a postahivatal. Javasolja, hogy a közigazgatási bizottság pártolólág terjessze az ügyet a postaigazgatósághoz.

Tádós János dr. előadja, hogy lényeges különbség van a postai gyűjtőhely és a postahivatal között, ha tényleg az a szabály, hogy a gyűjtőhely egy egyéntől tíz csomagnál többet fel nem vehet. Pártolja a postahivatal eszméjét.

Weszprémy Zoltán főispán tekintetbe veszi a kereskedők érdekeit, mely a postahivatal felállítását indokolta teszi. Majd szavazásra teszi fel a kérdést, mire a közigazgatási bizottság úgy határoz, hogy javasolni fogja a nagyváradi postaigazgatóságok a postahivatal felállítását a Bádógos-utcán, vagy a Degenfeld-téren.

Mulatságok.

Pokol-estély. Az izraelita nőegylet december 14-iki pokol kabaretje iránt városzerte óriási az érdeklődés. Mindenki látni akarja a pokol káprázatos díszítéseit és gyönyörködni abban a kabaret előadásban, amelyet dilettánsok fognak művészetit tökéleteséggel előadni. A nagy érdeklődés legbiztosabb fokmérője az, hogy az 50 páholy már mind elkelt és hogy a belépti jegyekből is már több százat előre megvett a közönség.

Csütörtöki felolvasó est.

A negyedik.

dec. 6.

A csütörtöki felolvasó estéket rendező társaság elérte a mai felolvasó esttel diadalai egyik legnagyobbját, amennyiben a jelenlétezők nagy számára való tekintettel estélyét meg kell ismételnie. A művészet és tudásért lelkesedő közönség szíves készséggel hozza meg áldozatát az emberszeretet oltárára, amelyen örök mécsként lobog a szegények ügyét pártoló nemes tűz — a jótékonyág.

A rendkívüli nagysikerű est lefolyása különben a következő volt:

Elsőnek Göbler Géza ur játszotta el hegedűn Dénes Arthur ismert díszkrét zongorakísérete mellett Hubay Jenő Plevnai nótáját. Az első akkordok elhangzása után meglepetve kezdett figyelni a közönség a biztos, bensőséges és fejlett technikára valló játékra. A felfokozott érdeklődés zugó tetszésben nívóvén kifejezést, az ifjú művész rádásul Fráter Loránt néhány kedvelt nótáját játszotta el mélyen átéreztető, finom előadásban.

Majd Hajdu László énekelt néhány magyar dalt lelkesen és lelkesítően; az előadást kísérő tet szes csillapultával nagy és kedves meglepetés érte a közönséget, amennyiben Horváth Kálmáné Bárdos Mariska urnó lépett fel Sass Ede Csipkerózska c. költeményének bájos közvetlenséggel és igazsággal való előadására. Pompás, behizelgő organumával, keresetlen, természetes egyszerűségével s az egész egyéniségén élő kellemeivel egyszerre meghódította a közönséget. Háromszoros tapsviharra és éljenzésre Endrődi egy bájos költeményét, Haidő-t szavalta el nem kisebb hatással.

A következő számokat a művésznő férje Horváth Kálmán, a debreceni színház kedvenc művésze töltötte be, különös frentikus hatást aratva Fráter Loránt dalaival és Egy leány férjhezmenetele tragikomikus históriájának pompás előadásával.

Ötödik számul Szűts István dr. kegyesrendi tanár olvasta fel pompás tanulmányát a Nagy költők képzetében élő másvilágról. Amit Homeros, Vergilius, Dante, Milton és Taeso nagyot, fenségeset, lélekemelőt és legmerészebb földi álmódásokat is megsegényítő képzelő erővel alkottak, mindaz eleven, szingazdag, változatos, rövid képsorozatokban vonult el a hallgatóság lelki szemei előtt. Sajnos, hogy az idő előrehaladottsága miatt váratlanul véget ért a felolvasás, de a közönség nagy részének tüntető, zajos tapsa igazolta, hogy a fonséges költők fantáziájának tüneményes képei nem hagyták érintetlenül képzelő erejét és lelkesedését.

Végül a Horváth pár adta elő páratlanul bájos jelenetét az „Uj házások“ életéből, óriási mértékben megnyilatkozó tetszés mellett.

Bőrkeztü

Hazai gyártmány. — Legkitűnőbb minőség. — Női és férfi. — Minden kivételben óriási választék érkezett.

Győrfi Sándor

keztü, kötszer, férfi-dívat és pipere áru üzletében, DEBRECZEN, Simonfi-utca. (Bérpalota.)

Hirek.

A „Debreczen“ szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 3. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Feleség a férj ellen.

Feljelentés a rendőrségen.

— december 5.

(Saját tudósítónktól.) Sulyos családi jelenetek képét tárja föl az a feljelentés, melyet Takács Istvánné Homok-utca 48. szám alatti lakos tett tegnap a rendőrségen férje, anyósa és nénye ellen, kiket lopással s magánlakásértessel vádol.

Takács Istvánné varonó hosszú ideig a legteljesebb boldogságban élt az urával. Az utóbbi időben azonban az ura a hitvesi kötelességeket fordítva értelmezte és egyáltalában nem dolgozott, nem keresett semmit, számítván arra, hogy felesége keresményéből majd csak megéljenek.

Eddig még csak simán zajlott a házasság élet, de aztán a férj az italozásnak adta magát s ennek folyamánaképp családi életükben napirenden volt a veszekedés és a perpatvar.

Az asszony végre is megunt a férje durva bánás módját és egyenesen kiadta az utját a goromba férjnek, ki pár napig különváltan is élt, de tegnap anyjával Takács Istvánnéval és nényével Szedlák Gyulánéval berontottak az asszony homok-utcai lakására és felelősségre vonták.

Természetesen ez nem ment a francia illemtan szabályainak szigorú betartásával és csakhamar tetlegességre került a sor. Az általános verekedésben a fiatal asszony buzza a rövidebbet, kit egyszerűen kidobtak támadói a saját lakásából. A férj aztán a rokonaival egyetemben a lakás kifosztásához látott, mely után zálogjegyeket és minden könnyen elvihető tárgyat és berendezést magukhoz véve nyugodtan távoztak.

De Takács Istvánné, ki könnyebb testi sérülések árán menekült szerető rokonai és

férje kezéből — nem hagyta anyiban a dolgot, feljelentést tett a rendőrségen mely megindította az eljárást.

— **A költségvetés és zárszámadás felterjesztése.** A jövő évi költségvetést és a múlt évi zárszámadást a városi tanács felterjesztette a belügyminiszterhez megerősítés végett.

— **Konzuli növendékek Debreczenben.** Báró Aerenthal közös külügyminiszter intézkedett, hogy a konzuli akadémiának osztrák honos növendékei magyar nyelvbeli ismereteik gyakorlati uton való kibővítése céljából az adakémia nagyszünetére Magyarországra küldeszenek. A külügyminiszternek intézkedése folytán az akadémia II. és IV. évfolyamának végzett hallgatói idei szünidejüket Magyarországon töltötték, ahol gróf Apponyi közoktatásügyi miniszter közvetítésével Kolozsvár, Debreczen, Eger és más tősgyökeres magyar városokban a legjobb társadalmi körökhöz tartozó családoknál nyertek elhelyezést. Az akadémikusok kiküldésével kitűzött célt minden tekintetben elérték. E kedvező eredményre való tekintettel báró Aerenthal közös külügyminiszter elrendelte, hogy az osztrák honos akadémikusoknak Magyarországra való kiküldetése 1908-ban, mint egyáltalában a jövő esztendőben is, keresztülvitessék.

— **A képkiallítás berekesztése.** A városháza dísztermében rendezett igazán szép képkiallítás vége felé közeleg. Vasárnap este 7 órakor rekesztik be ünnepélyesen a főispán s a hatóságok részvétele mellett. Tekintettel a kiállítás bezárására, ajánlatos a képvásárlások mielőbbi eszközzése. S miután a képek rendkívül olcsók, karácsonyi ajándéknak igen ajánlatos. Ujabbban — mint értesülünk — a következő vásárlások történtek: Wolafka Antal megvásárolta Déri Béla „holandi falucska télen“ című képét, Csanak Margit egy Markó-féle képét, az „Őszi táj“ címűt vette meg. Latinovits Mihály Kézdi-Kovács „Őszi reggelő“-t s Rubovits „Tanya“ című festményét, Sesztina Jenő Bakos Tibor „Tyukok“ című aquarelljét, Dalmi Kálmán Markó „Holdas tája“-t, Szabó Lajos pedig Rubovits „Vizhordó leány“ című képét vetették meg. Itt megemlítjük, hogy a kisorsolásnál gazdátlanul maradt 3 képért a szerencsés nyerők már jelentkeztek. Ma délután 5-7 óráig különben újra lesz képsorsolás és egyúttal sétatangverseny a Magyar Testvérek híres zenekarának közreműködése mellett. Ezen sétatangversenyek roppant felkapottak lettek s a kedden délután tartott ilyen hangverseny is oly szépszámu s gyönyörű közönséget hozott össze a tárlat helyiségeiben, hogy ott a szó szoros értelmében egy almát sem lehetett volna leejteni a földre a nagy zsufoltság miatt. A tárlat látogatása általában oly élénk, amintre debreceni tárlatoknál egyáltalán nem emlékezünk. Maga a rendezőség is teljesen meg van elégedve az anyagi sikerrel a belépti díjakat érve, már a képvásárlást, tekintettel az alacsony árakra, nagyobbban remélte, de hiszszük, hogy ezen reményében csalatkozni nem fog, miután nálunk az utolsó napokban szokott a képvásárlás legélénkebb lenni.

— **Uj gyógyszerár.** Arany S. Árpád gyógyszerész gyógyszerárát ma nyitotta meg a Külsővásártér 7. szám alatt.

— **Engedélyezett sorsolás.** Az Erzsébet nőegylet folyamodványt intézett a belügyminiszterhez, hogy a karácsonyi vásárlás sorsolást engedélyezzen a miniszter a nőegyletnek. A sorsolás engedélyezését magában foglaló leirat tegnap érkezett meg a városához.

— **A helypénzszedés új módja.** A vásárlófelügyelőség eddig a piacon áruló egyének egy részétől időszakonként szedte a hely-

pénzt s csak másrésztől szedte naponként, miáltal a város kárt szenvedett. Ezért a tanács úgy határozott, hogy ezentul naponként kell minden egyes piaci elárusítótól szedni a helypénzt.

— **A debreceni kereskedelmi és iparkamara hivatalos közleményei.** 12671—1907. A szaloniki főkonzulátus arról értesít, hogy az ottani piacon az elmúlt évi szűk termés folytán előállott pénzsűke az üzletkötéseknél a legnagyobb óvatosságot teszi szükségessé. Ajánlatos lesz még a régi üzletfelekkel szemben is új információkat beszerezni.

— **Glück Herman bűnügye.** Glück Herman debreceni kereskedő ismert bűnügyében a rendőrség befejezte a nyomozást. Orosz László rendőrfogalmazó öt napig szakadatlanul nyomozott az ügyben és kiderítette, hogy Glück Herman manipulációi kiterjedt Szoboszló, Nádudvar, Ujfehértó, Sámson, Kabára és Böszörményre, hol Glück Hermannak szintén voltak összeköttetései és üzletei, melyeknél cég-társ volt a család kereskedő, ki ellen folyik ezekért a bűnökért is a vizsgálat.

— **Lopott karperec.** A napokban már megemlékeztünk azokról a lopásokról, melyet 14—16 éves suhanogórékek követtek el. A tetteseket, névszerint Arany Andras, Barna Gyula, Berki Sándor és Kiss Lajost elfogták és ezek tettüket beismerték. Ma megtalálták azon karperecet, melyet a suhanogók egy ismeretlen tettestől a színház előtt loptak el. Igazolt tulajdonosa a bűnügyi osztályon Fehér Mihály biztosnál átveheti, aki ez ügyben a nyomozást végzi.

— **Tolvaj leány.** A hosszupályi csendőrség tegnap letartóztatta Tamás Anna rovt multu leányt, ki lopásai révén valóságos réme volt Hosszupályinak, hol az utóbbi időben egyremásra követett el vakmerőbbnél vakmerőbb lopásokat. A tolvaj leányt tegnap bekísérték az ügyészség fogházába, hol folytatják ellene a további eljárást.

— **Csőd Derecskén.** A rossz gazdasági viszonyok a közeli Derecskén is egy üzletbukását eredményezte. Csődött jelentett be Gy. Szabó Mihályné, Szilágyi Zsuzsanna derecskei kereskedő, csődbiztos Szoboszlai Sándor debreceni törvényszéki bíró, tömeggondnok dr. Budai József derecskei ügyvéd, helyettes tömeggondnok dr. Lehotzky István.

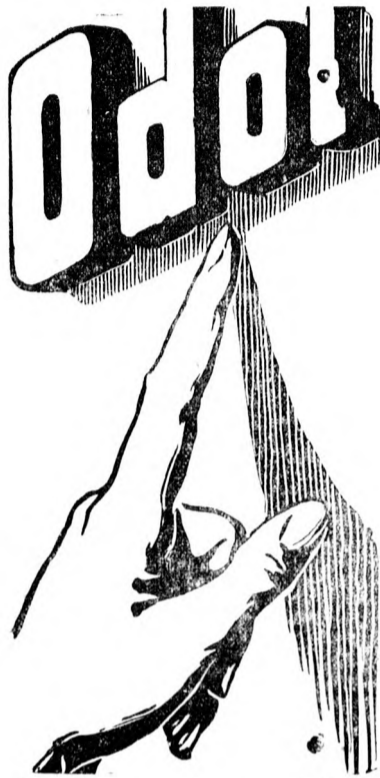
— **Meglopott kocsis.** Bende Gyula kocsis, ki a Veres-utca 30. szám alatt lakik, tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap ismeretlen tettes lakásából katonaládáját és egyéb ruhaneműit ellopta. A tolvajt keresi a rendőrség.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő halálesetet jelentették be: Kucsera Ferenc róm. kath. 71 éves.

— **Borok, pezsgők, ásványvizek** Mayer Jenő fűszer- és csemege-üzletében a kistemplom mellett.

Kiknek emelik fel a fizetését!? Azoknak, kik előbb meggyőződnek arról, hogy *Mentze Henrik* ujdonságok áruházában a legszebb és legolcsóbb pénz-, szivar- és cigarettatárcák kaphatók.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.

Értse meg jól

az Odol egészen sajátos hatásának óriási fontosságát: míg a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a szájöblítés rövid pillanataiban hat, addig az Odolnak határozottan tartós hatása van, mely a fogak tisztítása után is még huzamosan tart. E tartós- és utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát tették, melyek valamennyien egyértelműleg bebizonyították, hogy az Odolnak e sajátos hatása folytán rothadási folyamatok nem keletkezhetnek a szájban, s így a fogak romlását megakadályozza. — Aki az Odolt következetesen alkalmazza, az a tudomány mai állása szerint képzeltető legjobb fog- és szájápolást gyakorolja.

Távirat és telefon.

Dessewffy Sándor püspök meghalt.

Budapest, december 5. A katolikus világot sulyos csapás érte. Dessewffy Sándor esanádi püspök meghalt. A főpap közel három év óta betegeskedett. Betegségét szélhűdés okozta, melyhez gégesorvadás csatlakozott és ebben meg is halt. Dessewffy Sándor Budapesten gyógykezelte magát. Az elhunyt főpapot holnap délután három órakor be fogják szentelni Kemnitzer-utcai palotájában s onnan a nyugati pályaudvaron Temesvárra szállítják, ahol a káptalani kriptába helyezik örök nyugalomra. Rokonai közül még senki sem érkezett meg.

Megkerült a Patrie leghajó.

London, dec. 5. A franciák kormányozható leghajója, a Patrie, mely elszabadult volt és azóta nyoma veszett, ma egy írlandi tanyán leszállt.

Anarkisták Budapesten.

Budapest, december 5. A „Nap” ma esti száma szenzációs közleménnyel lepte meg a közönséget. Arról adott hírt a nevezett lap, hogy a külügyminisztériumtól értesítést kapott a fővárosi rendőrség arról, hogy Genfből Bécsbe, vagy Budapestre utazott négy anarkista, akik a király, vagy a trónörökös ellen merényletet akarnak elkövetni.

Kimentett öngyilkos.

Budapest, dec. 5. Barkó Károly fővárosi adóvégrehajtó hasonnevű fia ma a Duna közepén egy propellerről a vízbe ugrott, de két matróz kimentette.

Egy orosz öngyilkossága Budapesten.

Budapest, december 5. Ma délután egy fővárosi szállodában Berlov Konstantin moszkvai magánzó egy borotvával öngyilkosságot követett el. Tettének okát nem ismerik.

Lássá kérem, ez az egész titok: okosan megelőzni! Ez minden életkörülmény közt segít az egészség minden kérdésében. Ki azonban ködös évszakban meghűlések ellen óvakodni akar, az sohasem csalódik, ha Fáy-féle valódi Sodenit ásványpasztillát használ. De ha egy meghülés hirtelen jön, akkor természetesen rögtön Fáy-féle valódi Sodenit kell venni. Kapható minden gyógyszerár, droguéria és ásványvízüzletben. doboza K 1.25-ért. Utazatoktól óvakodjunk, bármily kiünő izüeknek vagy iznélkülnek ajánlanák azt.

Főraktár Debreczenben Josa és Jóna drogueria.

Törvényszék.

§ **Elitelt tanítónő.** A debreceni törvényszék büntető tanácsa előtt tegnap Faragó Irén böszörményi tanítónő állott rágalmazás vétségével vádolva azért, hogy a Debreczeni Reggeli Ujság nyiltéri rovatában a következő nyilatkozatot adta közre:

„Budapesten vannak alkalmas ügynökök, akik utján lehet pénzt állást kapni, ilyen ügynök pl. Neutra (Nyitra) Mór. Reichmann Neutra mondta, hogy dr. Halász Mór budapesti ügyvéd több kinevezéseket eszközölt már ki, mert összeköttetésben áll Halász Ferenc miniszteri tanácsossal”.

A vádlott tanítónő azonban állításainak valóságát a tegnapi tárgyaláson igazolni nem tudta, így a törvényszék 24 napi foghátra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elitelt felebezzett.

Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu ideális készítmény.
Minden doboz tartalma kb. 60 adag Irex-fogpor. — Ára 1.20 kor. •

MEGJELENT!

Debreceni Képes Kalendárium.

Kapható a város könyvnyomdájában, minden papír- és könyvüzletben és a tözsdékben. Ára 1 korona.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévívízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török- kő és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosviz-fürdők. Ivó és belégzési kúra. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektus ingyen és bérmentve küld az Igazgatóság.

175

ADRIA

halkonserv és halfüstölő-gyár

DEBRECZEN.

Főraktár BUDAPEST.

Különlegességek: Orosz szardiniák, marinált heringek, mindenféle csemege árúk, Bismark heringek, göngölt, fűszerezett, fillett és kocsonyázott heringek, korona szardiniák, halsaláta. Büchling, Anchovis, Sprottni, Füstölt vöröshusu rajnai lazanc. Valódi strahlsundi marinált heringek.

o Kérjen árjegyzéket. o Naponta friss Büchling.

Levélbélyegek gyűjtőknek pompás választék küldeményt küldök kívánatra csak valódi, kifogástalan levélbélyeget 50 70 százalék árengedménnyel minden árjegyzékkel szemben. A. Weisz Wien I. Adlergasse 8. (Fióküzlet Londonban) Bevásárlás.

Kulcsár József bronzműves.

DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készít mindennemű

sárgaréz és bronzárukat,

légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok átalakítását petroleum és légszeszről villamosra, vagy légszesz és villamosra (combináltra).

Uj átalakításokat és minden e szakmába vágó javításokat elfogad, gyorsan, szakszerűen és jutányos árak mellett eszközöl.

Levelező-lapon tessék értesíteni, házhoz megyek a munkát átvenni.

646

Nem talál sehol

oly választékot őszi és téli

KEZTYÜKBEN

sérvkötők, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN, Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

HIRDESSÜNK DEBRECZEN

című politikai napilapban. — Kiadóhivatal: Arany János-utca 2.

Moskovits József uriszabó divatterme angol és hazai szövetségű szövetudonságok raktára. A legegészségesebb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

„Bankegyesület Részvénytársaság“

Debreczen, Piac-utca 72. sz.

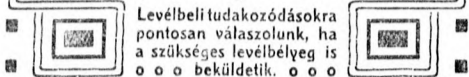
Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival. Leszámitol váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb. Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra. Előleget ad értékpapírokra, árukra stb. Átvesz tőzsdei megbízásokat. Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.

Az igazgatóság,

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Első dus választéku előnyomdában legújabb női kézimunkák saját kötési harisnyák dus választékban Püstös Dezső női kézimunka és előnyomda üzlete Piac-utca 12. Harisnyafejlesztési vállalat.

Kiszolgált huszár őrmester raktárnoki vagy felügyelői állást keres. Cim a kiadóba.

50—90%-os rendkívüli leszállítás Fűvészkert-utca 14. sz. alatt Mielőtt karácsonyi vagy bármily alalmi ajándékot vásárolna, el ne mulassza felkeresni a Harmathy könyvkereskedését Fűvészkert-u. 14. Disművek, regények, ifjúsági könyvek, diszkótésű szoltárok, Révész, Tompa, Szász, Dobos, Hork imakönyvek, zeneművek, szakácskönyvek; Emlék, képeslap és bélyegalbumok, finom magy., francia levélpapírok, családi dobozok, képeslapok, olaj aquarel és vízfesték dobozok, festővásznak, esetek, asztali tentatartók, zsebkések, zsebírónok, egészségi szívarkahüvelyek, hegedűfelszerelések, karácsonyfadíszek s még sok fel nem sorolt ajándéktárgyak, dus választékban, most rendkívüli árszállítással kaphatók. Könyvjegyzék ingyen.

Eladó ház a Darabos-u. 47. számú. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Földvári L.

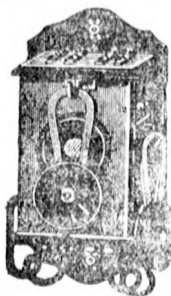
Debreceni Első Elektrotechnikai gyárja Kossuth-u. 1. Gyárt és árusít mindenféle elektrotechnikai cikkeket. Berendez lakások, üzletek és üzletek és gyárak részére; Villamos világítást, erőátvitelt, házi és magán telefonokat, villamhárítót és villamos csengőket, ennek javítását és évi jókarban tartását, legjutányosabban eszközli. Saját motorerővel berendezett, rézesizolás, nikkelezés és galvanizálás. Villamos zsbblámpák K 170-től. — Képes árjegyzék ingyen.

Keresünk ügyes képviselőket, kik a gazdaközönsséggel állandó összeköttetésben állanak. Ajánlatok a "Műtrágyát értékesítő szövetkezet" címére Budapest V. Fürdő-utca 8. küldendők.

Keresek tágas butorozott szobát parkettel, gáz vagy villanyvilágítással. Cim a kiadóban.

Kiadó szépen butorozott utcai szoba előszobával Egymalom-u. 4. Ugyanott szerzőfőnöknek való akéfa eladó.

Elveszett egy 5 hónapos fekete malac Sófi Sándor Bihari telepéről. A megtalálóját jutalomba részesül, ha azt a telepre vagy pedig a város istállójába beszovaltatja.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legjutányosabban és legnagyobb szakértelemmel csak F O L D E S és V A J N E R elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nikkelező és galvanizáló-telep. Telefon szám 210.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arefátyol, divatóvek, gyöngy és bőr díszítéskák.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szőrme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig. o o o o

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárta, hollandi, kiddermünster, tapesztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontali szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppok, o o o o viaszkos vászon o o o o

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők, szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálókötösök és alszoknyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, selyem lüszter és cloth alszoknyák, kásmír és o o selyem paplanok, matracok o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatzsebkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben.

o o Férfi ruha-szövetek. o o magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló béli árak. Harisnyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.

Alapított 1842. évben.

Donogan és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Óriási szőnyegraktár.

Függönyök, ágy- és asztalterítők, linoleum, bőrvásznak, flanel takarók.

Valódi perzsa szőnyegekben óriási választék!

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villagítótestek, csillárok és szerelvények dus választéka.

Telefon szám: 568

MOQUET

és

Butorszövetek

Bőrvásznak nagy választékban és olcsó szabott árak mellett kaphatók

Bosznay J. és Társa

szőnyegházában

3

Debreczen, Kossuth-utca 5. szám.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-

ojtásokat, heréléseket, tu-

berkulinozasi eljárásokat,

állatbiztosításokat, állat-

állományok rendszeres

évi felügyeletét, kosmeti-

kai operatiokat.

Debreczen, Csapó-u. 30.
Telefon 558. szám.